

DEEL ÉÉN

Hoofdstuk één

Ze loopt een paar passen voor me uit door de drukke winkelstraat. Ik kijk naar haar staartjes waar sprieten haar aan alle kanten uitpieken, de sproetige armen die slungelig de plastic tasjes van de Wibra heen en weer slingeren en de spijkerbroek die te kort is. Broeken passen haar nooit, met haar spichtige gestalte en veel te lange spillebenen.

Af en toe hinkelt ze een pas van de ene rode stoeptegels naar de andere. Rood is haar lievelingskleur. De mijne trouwens ook. Eén van de weinige overeenkomsten tussen ons.

Opeens hoor ik haar zingen. De mensen om haar heen kijken lachend naar haar. Snel haal ik een paar slenteraars in en verklein de afstand tussen ons.

“Dag en nacht Heer, waakt Gij als een herder over mij. Dag en nacht Heer, veilig kan ik met U zijn. ”

Het klinkt niet helemaal zuiver, hoor ik, al ken ik het liedje niet. In religieuze muziek ben ik niet zo thuis. “Nacht” had minstens een halve toon hoger of lager gemoeten. Haar stemmetje klinkt wel heel lief. Ik vraag me af hoe ze aan het lied komt. En hoe ze erbij komt om het uitgerekend hier en nu te gaan zingen. Maar dat is nu typisch Kris.

“In de avondschemering, waakt Gij als een herder over mij. U bent mijn. . .”

Ze draait zich ineens om en pakt mijn hand vast.

“Mam, hoe gaat ‘t ook al weer verder?” vraagt ze huppelend.

Alweer een vraag waarop ik geen antwoord kan geven. De vijfde al, vandaag. Sinds ik moeder ben, schiet ik vaker tekort dan ooit.

“Beschermding,” hoor ik dan naast ons. “Veilig kan ik bij U zijn. ”

“Oh ja!” Blij bedankt Kris de passante die haar geholpen heeft.

“Waren ze allemaal maar zo lief,” verzucht het oude vrouwtje en knijpt mijn dochter even in haar wang.

Als ik vroeger ergens een hekel aan had, dan was het wel aan

mensen die in mijn wang knepen. Maar Kris slaat haar ogen op en lacht naar de vrouw. Die zwaait nog eens naar ons en verdwijnt in de mensenmassa.

“Dag en nacht Heer, waakt Gij als een herder over mij.

Dag en nacht Heer, veilig kan ik bij U zijn.

In de avondschemering, waakt Gij als een herder over mij.

U bent mijn beschermeling, veilig kan ik bij U zijn. ”

Het lied gaat maar door en door terwijl ik Kris meesleur om onze bus, die juist aan komt rijden, te halen. Ik heb geen zin om nog een uur te moeten wachten op de volgende.

Helemaal achterin is er nog plek voor ons tweetjes, de natte paraplu's en de Wibra-tasjes. Moe van het gehaast en gewinkel plof ik neer op een kapotte zitting. Opgetogen haalt Kris haar nieuwe aankopen tevoorschijn. Vooral met de rode (natuurlijk) trui met kraag “Nee mam, dit is geen truitje, dit is een polo!” is ze erg blij. Ik ben 't meest tevreden over de prijs. 3 euro 99, oorspronkelijke prijs, maar nu met 50% korting. Meestal ben ik blij dat ze met de kleinste dingen nog gelukkig is, soms ook heb ik zin om dat tevreden smoeltje van haar vast te pakken en eens goed door elkaar te schudden. “Kijk dan toch eens naar die rot-trui, polo, vod, of hoe je 't dan ook wilt noemen. Het is goedkope rotzooi die, als ik het een paar keer heb gewassen roze is in plaats van rood en twee maten kleiner, en ik schaam me kapot dat jij er op school mee moet rondlopen tussen al die trutten in hun Esprit-truitjes. ”

Tot nu toe heb ik me nog altijd kunnen bedwingen.

Van de andere kant van het gangpad bereikt ons een alcoholwalm. Even kijk ik opzij. Een zwerver neemt, wijdbeens gezeten, twee stoelen in beslag. Hij zou waarschijnlijk ook blij zijn geweest met een trui van de Wibra. Hij zou er in ieder geval een stuk beter uitzien in een trui van de Wibra. Ondanks het regenweer draagt hij alleen een goor (vies zou in dit geval een understatement zijn geweest) onderhemd op een versleten korte broek. Dronken, psychisch gestoord of beiden, slaat hij af en toe wild met zijn armen om zich

heen. Soms schreeuwt hij ook nog iets onverstaanbaars in onze richting. Snel wend ik mijn blik af. Laat hem alsjeblieft bij de volgende halte uitstappen. In een reflex sla ik beschermend een arm om Kris heen.

“Moet je daar zien!” wijs ik op een grote opblaasbare Hello Kitty die reclame staat te maken voor een speelgoedwinkel, in een poging om haar (en mezelf) af te leiden. Kris heeft het echter te druk met de man van top tot teen te bekijken. Zuchtend wacht ik op haar commentaar.

“Zielig hè mam,” klinkt het al. “Die meneer moet het toch wel koud hebben.”

“Het zweet druipt anders langs zijn kop af,” antwoord ik.

Een paar seconden lang trapt ze erin.

“Nee mam, dat zijn regendruppels,” legt ze me dan uit. “Zullen we hem vragen of hij meekomt naar ons huis. Dan kan jij hem een paar van die ouderwetse wijde truien van jou geven, die passen vast wel, en misschien wil hij ook wel mee-eten met ons.”

“Tuurlijk, schat.”

Kris staat meteen op. Vlug trek ik haar terug in haar stoel.

“Gekkie, dat kan toch helemaal niet.”

“Waarom dan niet?”

“Omdat ik bang en vies van hem ben,” zou een eerlijk antwoord zijn geweest, maar daar kan ik bij Kris niet mee weggkomen.

“Omdat die man dat vast niet wilt,” zeg ik dus maar in plaats daarvan.

De man zelf schopt met zijn benen tegen de zitting van de stoel voor hem.

“Zal ik het voor de zekerheid toch maar even aan hem vragen?”

“Laat die man nou maar gewoon met rust.”

Maar het laat Kris niet met rust.

“Kun je hem dan niet wat geld geven of zo?”

Alsof ik, als ik geld had om weg te geven, een nieuwe trui voor Kris bij de Wibra zou kopen.

“Iedereen in Nederland die geen baan of geld heeft, krijgt genoeg

(nou ja) geld van de regering om van te leven. Bijstand, heet dat. Wij krijgen dat, en die man vast ook. Alleen geeft hij al zijn geld uit aan drank, in plaats van aan eten en kleren. Eigen schuld dus, dat hij ‘t nu koud heeft.”

Kris is even stil. Dan graait ze in het andere tasje en pakt daar het T-shirt uit dat er, doordat de trui in de aanbieding was, nog net vanaf kon. Het is ook rood (natuurlijk) met grote, glimmende, zilveren letters op de borst. PSYCHO! staat er.

“Eigenlijk vind ik dit T-shirt toch nog mooier dan de polo,” verklaart ze. “Vind je dit nou niet echt een T-shirt voor mij?”

“Absoluut.”

Een beetje moeizaam (ze is niet zo’n ster op school) leest ze de tekst.

“Ps...y.... . cho. Leuk hè! Dat is de afkorting voor psycholoog! Dat wil ik nu juist ook worden. Dat alle mensen met hun problemen naar mij toekomen en dat ik hen dan help!”

Soms word ik doodmoe van dat kind.

Ik zeg niets meer, en doezel een beetje weg op het gebrom van de bus en het gebral van de man. Als wij er bij onze halte uitmoeten, is hij nog steeds niet uitgestapt. Als ik de situatie goed inschat, is hij niet eens meer in staat om op zijn benen te staan, laat staan om uit te stappen.

In het voorbijgaan zwaait Kris nog gauw even naar hem.

Vanaf de bushalte is het nog zeven minuten lopen naar onze flat. Het regent nu niet meer. Het giet. In plaats van rode tegel naar rode tegel (die zijn er in deze wijk niet eens, bij ons is alles gewoon grijs), springt Kris nu over de plassen. Ik ben jaloers op haar vermogen om van alles een spelletje te maken.

Als we langs de Aldi komen, denk ik er ineens weer aan dat de uien op zijn. Voorzichtig glibberend op de natte, modderige vloer, stappen we naar binnen. Ik waarschuw Kris meteen maar, dat we echt alleen maar uien nodig hebben. Dat is niet helemaal waar, maar meer geld heb ik niet bij me. Ook niet meer in huis trouwens. Of op de

rekening. Morgen of overmorgen komt de kindertoeslag pas weer binnen en volgende week de bijstand.

Ook bij de Aldi zijn de uien op. De voorverpakte netjes uien tenminste. Losse uien zijn er nog wel. Kris trekt een zakje van de rol, terwijl ik zes uien door mijn handen laat gaan voordat ik een vers exemplaar van het goede formaat tegenkom. De weegschaal, die wel vaker kuren heeft, weigert een bon uit te spuwen, hoe vaak en hard ik ook op de toetsen druk.

Voor de kassa staat een ellenlange rij. Verstoord kijkt de caissière naar mij op, als we eindelijk aan de beurt zijn. Ik leg haar mijn probleem met de weegschaal uit. We moeten er allebei van zuchten. De ellenlange rij, nu achter ons, is er ook niet blij mee. Angela, zoals ik op haar naamplaatje kan lezen, pakt de microfoon.

“Huub, kom eens helpen! D’r heeft hier een vrouw de hele tijd staan drukken, maar d’r komt niets uit!”

Vanuit het magazijn komt Huub enkele minuten later te hulp schieten.

“Geef maar zo mee,” zegt hij na een blik op de ene ui in mijn zakje.

Ik loop gauw de Aldi uit, terwijl Huub nu richting weegschaal slentert. Kris, die ook niet altijd even snel is, komt me achterna gerend.

“Wat gaan we eten?”

“Pasta. ”

“Lekker!”

Tegen de tijd dat we bij de flat aankomen, zijn we allebei vanaf ons middel doorweekt. De bovenste helft is dankzij paraplu nog redelijk droog gebleven.

“U bent nat”, merkt de benedenbuurman op, die uit de lift stapt als ik ermee naar boven wil gaan.

Het klinkt ongeveer als: oew ben naat. Ik geloof dat hij oorspronkelijk uit Brabant komt, of uit Limburg of zoiets. Hij zegt het op een toon alsof bij hen de zon veel vaker schijnt dan hier. Het is dat

hij er zo vriendelijk bij lacht met z'n zuidelijke charme. Anders zou ik beslist “nou en?” hebben geantwoord. Nu zeg ik alleen maar “ja”.

Kris, die de trap heeft gepakt, staat boven al op me te wachten. Ze heeft een beetje een oogje op de benedenbuurman, en baalt daarom als een stekker als ik vertel wie ik wél en zij niet heeft gezien. Voorlopig speelt alleen nog maar de factor aardigheid een rol in haar beoordeling van mannen. Hoe lang zou 't duren voordat ze ziet dat hij te oud, te dik en te klein is? En dat er een wereld van verschil zit tussen genegenheid, affectie, liefde en passie?

“Wat zei hij tegen je?”

“Oew ben naat”, imiteer ik zijn accent. Zuiderlingen mag je tenminste nog nadoen zonder van racisme te worden beticht.

We moeten er samen om lachen, al leek 't er niet echt op. Zijn uitspraak is nog zachter dan Kris' wangen en onmogelijk voor mij om na te doen.

“Hoie hè!” doet Kris nu zijn vaste groet, en ligt in een deuk. Haar liefde is wel blind, maar blijkbaar niet doof.

Sommige mensen kunnen een half boek vullen met de beschrijving van hun huis. Ik heb een vriendin die in een kast van een huis woont. Als ze zegt “zet die tas maar in de gang”, moet ik eerst vragen “in welke gang?” Over ons appartement valt helaas maar weinig te zeggen. Woonkamer en keuken zijn één kleine ruimte, badkamer en wc zijn één kleine ruimte, Kris' slaapkamer en de mijne zijn één grote ruimte die door een wandje van cellenbetonblokken in tweeën wordt gedeeld. De inrichting is minimalistisch, en het weinige dat er staat is allemaal wit. Dat komt nog door mijn boeddhistische periode, toen ik hoopte door rust en ruimte in mijn huis, ook rust en ruimte in mijn hoofd te krijgen. Weglaten, loslaten, nalaten waren de sleutelwoorden tot geluk, dat ik niet vond. Dat lag trouwens aan mij, niet aan het boeddhisme. Ik ben gewoon niet in de wieg gelegd voor stilte. Mediteren gaat me snel irriteren. Zen maakt me zenuwachtig. Van ontspannen word ik onrustig. Maar zo zijn er wel meer dingen waar ik niet goed in ben. Koken kan ik wel, en de spaghetti van vanavond is eenvoudig maar

verrukkelijk. Een paar simpele ingrediënten in de juiste verhouding, wat kruiden en goede olijfolie (vorige week in de reclame) zijn voldoende. Zelfs Kris eet er voor haar doen goed van, al laat ze ook nu weer de helft van haar bord staan. Bijna alsof ze wil bewijzen dat de man uit de bus rustig mee had kunnen eten. “Zie je wel mam, er is meer dan genoeg.” Eten is voor Kris eerder een noodzakelijk kwaad dan een genoegen. Iets wat nu eenmaal moet van mij, en dat ze dan ook louter en alleen voor mijn plezier doet. Als ik haar haar gang zou laten gaan, zou ze volgens mij dagenlang gewoon vergeten te eten. Het is dan ook niet voor niets dat ze vel over been is. Zelfs om snoep geeft ze niets, en drinken is ook al een probleem. Iedere beker melk moet ik er zo ongeveer induwen. Ik denk dat ze met veel pijn en moeite en gemopper ongeveer een halve liter vocht per dag naar binnen krijgt. Toen ik laatst in het woordenboek keek, viel mijn oog op het woord "ascese": een strenge, sobere, genotloze levenswijze voor het hogere doel. Dat is nou precies Kris.

Bovendien houdt eten haar van haar meest geliefde bezigheid af: kletsen. Iedere hap is een zin niet gezegd. Nog een reden waarom ik liever had dat ze eens wat meer at. Gelukkig zijn het meestal monologen die ze afsteekt, zodat ik zelf rustig door kan eten en alleen maar af en toe op het juiste moment “ja” hoeft te knikken of een instemmend gebrom moet laten horen.

“Wel lief, hè mam! Dat van die ui bedoel ik. Dat je die zomaar gratis meekreeg. Het leek me ook een heel aardige meneer, die ons kwam helpen. Ik hoop dat de weegschaal volgende keer weer kapot is. Of misschien toch maar niet, want dat is eigenlijk ook wel zielig voor de Aldi, als ze alles maar gratis moeten weggeven. Dan verdienen zij ook niets meer. Weet je dat Sanne nooit boodschappen doet bij de Aldi? Gek hè! En dat terwijl ze er bijna naast wonen. Haar moeder gaat altijd bij de Albert Heijn. En dat doen wij nou juist weer nooit. Sanne is trouwens op Bas. Ze zegt wel van niet, maar tegen Dionne had ze gezegd van wel. Ze gaat ook altijd naast hem zitten en. . .”

Zo ratelt ze maar door en door, iedere dag en iedere minuut opnieuw. Het is maar goed dat ik niet van stilte hou, al zou je er op

deze manier nog bijna naar verlangen. Toen ze baby was, wenste ik elke dag dat ze snel zou gaan beginnen met praten. Ik was zo benieuwd naar hoe haar stemmetje zou klinken en wat ze allemaal zou gaan zeggen. Nu hoor ik haar stem, zelfs als ze er niet is, nog nagalmen in mijn oren en luister ik de helft van de tijd niet eens meer naar wat ze zegt. Wees voorzichtig met wat je wenst, dat blijkt maar weer. En als ze niet praat, dan zingt ze wel. Ook dat nog.

Ook onder de afwas komt ze naast me staan om me verder op te hoogte te houden van alles wat haar bezighoudt, dwarszit of is gebeurd. Ze pakt zelfs een theedoek om me te helpen, maar droogt helaas niet in hetzelfde tempo als waarmee ze spreekt. Dus pak ik als alles afgewassen is, de theedoek uit haar handen.

“Ga jij maar tv-kijken. ”

“Maar de afwas is nog niet klaar. ”

“Is niet erg, ik doe ‘t wel even. ”

“Zal ik anders even proberen te toveren?”

Ze zwaait mysterieus met haar armen richting aanrecht.

“Hocus Pocus Pilatus Pas, ik wou dat de afwas af was!”

Het werkt niet.

“Ga jij nou maar tv-kijken. ”

“Ja maar...”

“Ga!” schreeuw ik bijna.

Kris schrikt ervan en zet snel de televisie aan. SpongeBob Squarepants is erop. Als ik geluk heb, is ze de komende twintig minuten stil. Als ik pech heb, krijg ik daarna een nauwgezet verslag van wat SpongeBob allemaal heeft beleefd. Terwijl ik het in de keuken toch al letterlijk kan volgen. De televisie staat weer eens op een bejaardenvolume, want zachter “is er niks aan, mam, echt niet”. Ik ben te moe van ‘t winkelen en haar geklets en van alles wat elke dag moet om er de discussie met Kris over aan te gaan. Nog maar een uurtje, godzijndank, dan kan ik haar naar bed sturen.